

Zeleni alati za svijetlu budućnost

GFUTURE - 101182760

**Co-funded by
the European Union**

**Priručnik za metodologije zelenog obrazovanja i sporta
za malu djecu (u dobi od 6 do 13 godina) s teškoćama
u učenju**

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Sadržaj

Uvod	3
Razumijevanje učenika	4
Pregled pedagogije zelenog sporta	4
Metodološke smjernice	5
Integrirana aktivnost	5
Vanjski prijelaz i planiranje.....	9
Alati za inkluziju.....	11
Zaključak i resursi	12
Dodaci.....	13
1. Predložak aktivnosti: „Eko-matematička školica“	13
2. Dnevni planer za Dan zelenog učenja na otvorenom	14
3. Kontrolna lista za procjenu inkluzivnog sudjelovanja.....	15
4. Primjeri iz partnerskih zemalja	16

Uvod

Svrha Priručnika

Ovaj priručnik osmišljen je kako bi pružio praktične metodologije koje kombiniraju zeleno obrazovanje i sportske aktivnosti kao uključive alate za osnovnoškolsko obrazovanje. Posebna se pozornost posvećuje djeci s teškoćama u učenju, potičući angažman, kognitivni razvoj i socioemocionalni rast.

Ciljana publika

- Učitelji u osnovnoj školi
- Treneri tjelesnog odgoja
- Volonteri u društvenim/obrazovnim projektima
- Roditelji i skrbnici

Osnovna načela

Inkluzija: Svako dijete, bez obzira na sposobnosti, može imati koristi od sporta i učenja u prirodi.

Integracija: Sport i aktivnosti na otvorenom integrirani su s akademskim predmetima.

Održivost: Odgoj i obrazovanje o okolišu usađuju ekološku svijest.

Holistički razvoj: Fokus na fizički, kognitivni, društveni i emocionalni rast.

Razumijevanje učenika

Teškoće u učenju u fokusu

Teškoće u učenju (LD) poput disleksije, ADHD-a i diskalkulije utječu na način na koji djeca obrađuju informacije. Ovaj priručnik promiče metode koje su:

- **Multisenzorne**
- **Temeljene na pokretu**
- **Ponavljajuće i strukturirane**
- **Emocionalno podržavajuće**

Zašto sport i učenje na otvorenom?

Poboljšava **izvršnu funkciju i motoričku koordinaciju**

Poboljšava **raspon pažnje i regulaciju ponašanja**

Poboljšava **društvene vještine** kroz kooperativnu igru

Pružna **konkretna iskustva učenja** u stvarnim životnim kontekstima

Pregled pedagogije zelenog sporta

Što je pedagogija zelenog sporta?

Interdisciplinarni pristup koji kombinira tjelesnu aktivnost, ekološki odgoj i akademsko učenje, a provodi se na otvorenom ili u okruženjima integriranim u prirodu.

Ključni elementi

- **Tjelesna pismenost:** Temeljne motoričke vještine za sve sposobnosti.
- **Eko-pismenost:** Razumijevanje ekosustava, klime i održivosti.

- **Kurikularne veze:** matematika, znanost, jezik i umjetnost kroz pokret i prirodu.
- **Prilagodljivost:** Prilagođeno za inkluzivno sudjelovanje.

Metodološke smjernice

1. Univerzalni dizajn za učenje (UDL)

Višestruki načini angažmana (igre, pripovijedanje, vizualni elementi)

Višestruki načini izražavanja (pokret, crtanje, grupni rad)

Višestruki načini reprezentacije (slušni, taktilni, vizualni)

2. Strukturirana fleksibilnost

Koristite jasne rutine i signale (boje, simbole) uz dopuštanje izbora aktivnosti.

3. Suradnja s kolegama

Spajajte neuroraznovrsnu djecu s vršnjacima u sustave prijateljstva.

4. Refleksija i rutina

Svaka sesija završava povratnom informacijom, refleksijom i kratkim ritualom smirivanja.

Integrirana aktivnost

Integrirana **aktivnost** kombinira **akademsko učenje**, **tjelesno kretanje** i **zelene/ekološke elemente** u jednoj strukturiranoj sesiji.

Zašto koristiti integrirane aktivnosti?

- Djeca s teškoćama u učenju imaju koristi od **multisenzornih** podražaja (pokret, zvuk, vizualni dojmovi).

- Tjelesna aktivnost povećava **pažnju** , **pamćenje** i **motivaciju** .
- Vanjski konteksti čine akademski sadržaj **stvarnim** , **konkretnim** i **nezaboravnim** .

Karakteristike integrirane aktivnosti

- **Međupredmetni dizajn** (npr. matematika + tjelesni odgoj + priroda).
- **Zadaci temeljeni na kretanju** koji podržavaju kognitivne procese.
- **Praktični zadaci** s prirodnim materijalima (lišće, kamenje, štapići).

Ugrađena **diferencijacija** : **vizualne upute**, **pojednostavljeni koraci**, **sudjelovanje temeljeno na izboru**.

Primjeri komponenti

- Cilj učenja (matematički koncept, gramatičko pravilo, tema ekologije)
- Fizički element (trčanje, skakanje, balansiranje)
- Element prirode/okoliša (identifikacija stabla, promatranje vremena)

Integrirana aktivnost 1 – „Avantura matematičkom stazom“

Cilj: Podučavati osnovnu aritmetiku i geometriju na otvorenom

Dobna skupina: 7–10 godina

Mjesto održavanja: Školski vrt ili park

Trajanje: 45 minuta

Materijali:

- Brojčane kartice
- Kreda
- Mjerna traka
- Reciklirani predmeti

Aktivnosti:

Postavite „matematičku stazu“ sa stanicama (npr. „Skoči 5 puta + 2 =?“).

Djeca rješavaju probleme prelazeći s jedne stanice na drugu.

Koristite fizičke radnje za predstavljanje brojeva (pljesak, koraci, preskakanje).

Uključite sadržaj o okolišu (npr. brojanje drveća, mjerenje lišća).

Ishodi učenja:

- Zbrajanje/oduzimanje pokretom
- Prostorna svijest
- Uvažavanje prirode

Integrirana aktivnost 2 – „Zelena gramatička štafeta“

Cilj: Poboljšati jezične vještine kroz sport

Dobna skupina: 8–11 godina

Mjesto održavanja: Igralište ili školsko igralište

Trajanje: 40 minuta

Materijali:

- Kartice s riječima
- Gramatičke oznake u bojama
- Košare

Aktivnosti:

Djeca trče u timovima kako bi skupljala kartice s riječima.

Razvrstajte ih u kategorije: imenice, glagoli, pridjevi.

Upotrijebite riječi za oblikovanje rečenica s ekološkom tematikom („Drveće raste visoko“).

Raspravite značenja rečenica vezanih uz održivost.

Prilagodba:

- Koristite slike za one koji ne čitaju
- Osigurajte taktilne kartice za djecu s vizualnim poteškoćama

Integrirana aktivnost 3 – „Ekološka poligon s preprekama“

Cilj: Učenje osnova biologije i ekologije kroz kretanje

Dobna skupina: 9–13 godina

Mjesto održavanja: Školsko dvorište ili lokalna šuma

Trajanje: 50 minuta

Postavljanje:

Napravite poligon s preprekama s tematskim stanicama (npr. "Skok fotosinteze", "Puzanje po životinjskim staništima").

Zadaci:

Obavljajte fizičke zadatke dok odgovarate na ekološka pitanja.

Koristite tragove prirode kako biste pronašli sljedeću stanicu.

Ishodi učenja:

- Poboľšano pamćenje putem kretanja
- Kinestetičko i iskustveno učenje
- Uvod u ekosustave i bioraznolikost

Vanjski prijelaz i planiranje

To se odnosi na **proces premještanja nastavnog okruženja iz učionice u vanjske prostore** uz održavanje strukture, sigurnosti i ciljeva učenja.

Zašto tranzicija na otvorenom?

Vanjski prostori pružaju:

- Smanjeno senzorno preopterećenje u usporedbi s učionicama
- Prirodni umirujući podražaji (svjetlost, vjetar, biljke)
- Više prostora za učenje temeljeno na kretanju
- Veći angažman za djecu s LN

Ključni koraci planiranja

1. Odabir lokacije

- Siguran, poznat, pristupačan prostor
- Niske opasnosti, dobra vidljivost
- Prirodne značajke u blizini (drveće, tlo, vrtne gredice)

2. Priprema

Prethodno podučavanje pravila pomoću vizualnih pomagala (ostanak unutar granica, sigurno kretanje)

Stvorite "radne uloge" (voditelj linije, pomagač u prirodi) za uključivanje

Spakirajte mobilni "komplet za učenje na otvorenom" s alatima, prvom pomoći, vizualnim pomagalima i senzornim predmetima

3. Struktura sesije

Uvodni krug (5 minuta; namjere, zagrijavanje, očekivanja)

Aktivna integrirana lekcija (30-45 minuta)

Hlađenje i refleksija (5 minuta)

Zadatak brige o okolišu (sakupljanje lišća, provjera vrta, zalijevanje biljaka)

Eko priča ili dnevnik (10 minuta; pisanje ili crtanje)

4. Podrška za učenike s LD

- Jasne predvidljive rutine
- Senzorne akomodacije (slušalice s poništavanjem buke, predmeti za nemir)
- Vizualni rasporedi i detaljne slikovne upute

5. Upravljanje rizicima

- Koristite sigurnosne kontrolne liste
- Rasporedite odrasle volontere u male grupe
- Pripremite se za vremenske uvjete i senzorne osjetljivosti

Alati za inkluziju

To su **potpore, strategije i resursi** koji osiguravaju da sva djeca - uključujući i ona s teškoćama u učenju - mogu **pristupiti** aktivnostima , **sudjelovati u njima** i **imati koristi od njih** .

Kategorije alata za uključivanje

A. Senzorne potpore

- Teksturni objekti za taktilne učenike
- Vizualne kartice s uputama (boje, oblici, ikone)
- Opcije za smanjenje buke
- Prostori za odmor (mirni kutak na otvorenom)

B. Komunikacijska podrška

- Komunikacijski sustav za razmjenu slika (PECS)

- Upute temeljene na gestama
- Upute označene bojama
- Sustav za tumačenje od strane prijatelja (kolegica objašnjava korake)

C. Fizička podrška

- Izmijenjene opcije kretanja
- Veća, lakša ili taktilna oprema
- Meki ili prirodni materijali (uže, pijesak, lišće)

D. Motivacija i emocionalna podrška

- Sustavi nagrađivanja s ekološkom tematikom
- Društvene priče (jednostavni ilustrirani scenariji)
- Maskote prirode (likovi poput „Zelene čuvarice sove“)
- Predvidljive rutine za smanjenje anksioznosti

Suradnja

- U planiranje uključite terapeute, specijalne pedagoge i obitelji
- Potaknite projekte roditelja i djece na otvorenom (npr. sadnju drveća)

Zašto su važni

- Omogućite djeci s LD pristup sadržaju bez frustracije
- Smanjite probleme u ponašanju
- Poboljšajte sudjelovanje, samopouzdanje, timski rad i radost

Zaključak i resursi

Sažetak pogodnosti

- Poboljšava fizički i akademski razvoj

Co-funded by
the European Union

- Podržava inkluzivnu i diferenciranu nastavu
- Razvija ekološku svijest
- Potiče jače veze između učitelja, učenika, obitelji i zajednice

Predloženi resursi

- „Poučavanje zelenog: Osnovne godine“ autora Tima Granta
- Smjernice Udruge šumarskih škola (UK)
- Resursi za ujedinjeni tjelesni odgoj Specijalne Olimpijade
- Nacionalno udruženje za sport i tjelesni odgoj (NASPE)

Dodaci

1. Predložak aktivnosti
2. Dnevni planer
3. Kontrolna lista za procjenu inkluzivnog sudjelovanja
4. Primjeri aktivnosti iz partnerskih zemalja

1. Predložak aktivnosti: „Eko-matematička školica“

Naslov: Eko-matematička školica

Predmetni fokus: Matematika (Zbrajanje i množenje)

Ciljana dob: 6–9 godina

Trajanje: 30 minuta

Mjesto održavanja: Igralište ili vanjska popločana površina

Ciljevi

- Vježbajte osnovno zbrajanje i množenje
- Razviti motoričku koordinaciju i ravnotežu

- Promicanje ekološke osviještenosti kroz igru

Potrebni materijali

- Kreda
- Pločice s brojevima ili laminirane kartice
- Reciklirani materijali (npr. čepovi za boce, lišće)
- Zviždaljka ili zvono (za prijelaze)

Upute

- Nacrtajte mrežu za skakanje s brojevima (1–12).
- Pripremite matematička pitanja s ekološkom tematikom (npr. „Ako sadite 2 stabla svaki dan tijekom 3 dana, koliko stabala?“).
- Djeca skaču na polje s točnim odgovorom nakon što riješe svako pitanje.
- Dodajte ekološke upute: „Skači kao žaba do odgovora“ ili „Postavi čep boce pored pravog broja“.

Adaptacije

- Omogućite sjedenje i pokazivanje umjesto skakanja
- Koristite veće vizualne elemente za slabovidne učenike
- Udružite se s vršnjakom za podršku

Odraž

- Grupna rasprava: "Što ste danas naučili?"
- Neka djeca nacrtaju ili napišu svoj omiljeni dio

2. Dnevni planer za Dan zelenog učenja na otvorenom

Vrijeme	Aktivnost	Cilj	Materijali	Prilagodbe za LD
09:00	Krug dobrodošlice i svjesno disanje	Postavljanje tona, emocionalna regulacija	Prostirka za jogu, kartice s emocijama	Vizualne kartice emocija, vodič za disanje

Vrijeme	Aktivnost	Cilj	Materijali	Prilagodbe za LD
09:15	Eko-matematička školica	Matematičke vještine kroz kretanje	Kreda, kartice s brojevima	Koristite vizualne elemente, dopustite alternativne pokrete
10:00	Šetnja prirodom – brojanje lišća	Promatranje, brojanje, istraživanje prirode	Vodič za identifikaciju listova, torbe	Taktilno istraživanje, vođena šetnja
10:45	Grickalice i društveni krug	Društveno povezivanje	Voda, zdravi međuobroci	Strukturirana interakcija s vršnjacima
11:15	Umjetnost iz prirode	Kreativnost, fine motoričke sposobnosti	Listovi, štapići, ljepilo	Veći alati, senzorno prilagođene opcije
12:00	Refleksija i vođenje dnevnika	Jezik i izražavanje emocija	Dnevnici prirode, bojice	Crtanje je dozvoljeno umjesto pisanja

3. Kontrolna lista za procjenu inkluzivnog sudjelovanja

Datumi: _____

Ime djeteta: _____

Aktivnost: _____

Promatrač: _____

Indikator	Da	Nešto	Dobro	Bilješke / Komentari
Dijete se dragovoljno uključilo u aktivnost	☐	☐	☐	

Indikator	Da	Nešto	Dobro	Bilješke / Komentari
Sposoban slijediti upute sa/bez pomoći	☐	☐	☐	
Suradivao/la je s vršnjacima	☐	☐	☐	
Pokazano uživanje ili interes	☐	☐	☐	
Korišteni prilagođeni materijali ili potpore	☐	☐	☐	(Npr. vizualni prikazi, podrška vršnjaka)
Pokazao je razumijevanje akademskog sadržaja	☐	☐	☐	(Verbalno, pokretom ili crtano)
Pokazao/la je svijest ili brigu za okoliš	☐	☐	☐	(Pokupio/la sam smeće, pričao/la o prirodi)

4. *Primjeri iz partnerskih zemalja*

UKLJUČIVANJE SPORTA U OBRAZOVNI PROCES

PRIMA TREND

1. Slovenski jezik dvije vatre

Razred / Predmet:

Slovenski jezik

Opis (proširen, detaljan, potpuno repliciran):

Ova praksa pretvara tradicionalnu fizičku igru "**između dvije vatre**" (izmicanje lopte) u dinamičnu aktivnost učenja slovenskog jezika. Osmišljena je kako bi jezično znanje učinila "upotrebljivim" u brzom fizičkom okruženju, povećavajući motivaciju i pamćenje.

1. Priprema lekcije

Učitelj odabire ili kreira **pitanja iz slovenskog jezika** na temelju trenutnih ciljeva učenja.

To može uključivati:

- prepoznavanje vrsta riječi
- analiziranje strukture rečenice
- definiranje književnih pojmova
- prisjećanje na pročitani materijal
- zadaci iz pravopisa i vokabulara

Pitanja se razlikuju po složenosti ovisno o tome što je razred nedavno naučio.

Pravila se pripremaju u suradnji sa studentima, što povećava njihov angažman i osjećaj kontrole.

2. Postavljanje igre

- Razred se seli u teretanu ili vanjsko igralište.
- Učenici su podijeljeni u **dva tima**, smješteni na suprotnim polovicama igrališta.
- Za sigurnost se koristi mekana lopta.
- Učitelj objašnjava posebno integrirano pravilo: **znanje te štiti**.

3. Igranje igre s pravilima temeljenim na znanju

Timovi pokušavaju pogoditi igrače na suprotnoj strani loptom, baš kao u klasičnoj verziji.

Kada je učenik udaren:

- Zaustavljaju se i ostaju gdje jesu.
- Učitelj im odmah postavlja pitanje na slovenskom jeziku.
- Učenik mora brzo reagirati (razmišljanje pod blagim pritiskom potiče angažman).

Točan odgovor:

Učenik **ostaje u igri** , simbolično "spašavajući svoj život".

Odmah se vraćaju igri.

Netočan odgovor:

Učenik privremeno ili trajno napušta teren (ovisno o unaprijed dogovorenim pravilima).

To stvara izravnu, nezaboravnu vezu između **znanja i preživljavanja** , što učenici smatraju motivirajućim i zabavnim.

4. Uključivanje svih učenika

Učenici koji ne mogu fizički sudjelovati u potpunosti su uključeni kroz druge aktivne uloge:

- postavljanje pitanja vršnjacima
- provjera odgovora
- rezultat praćenja ili "životi"

Ove uloge osiguravaju da svaki učenik, bez obzira na svoje fizičke sposobnosti, smisleno doprinosi procesu učenja.

5. Refleksija nakon utakmice

Nakon što igra završi, razred se vraća u učionicu ili sjeda zajedno na igralištu.

Učitelj pregledava tipične pogreške ili posebno dobre odgovore.

Studenti raspravljaju o:

- koje su vrste pitanja bile najteže
- kako je kretanje utjecalo na njihovo razmišljanje
- koje su im strategije pomogle u uspjehu

Ova refleksija povezuje fizičko iskustvo s akademskim ciljevima, pojačavajući učenje.

6. Dokumentirani pedagoški učinci

Učitelji su primijetili da:

- Učenici su bili znatno angažiraniji, čak i tijekom "teških razdoblja" dana poput nastave u zadnji čas.
- Kombinacija kretanja i kognitivnih funkcija podržala je **bolje pamćenje**.
- Učenici koji obično šute tijekom tradicionalnih lekcija aktivnije su sudjelovali.

Društvena atmosfera se poboljšala - smijeh, timska suradnja i zajednički izazovi ojačali su odnose u razredu.

Studenti su iskusili osjećaj kompetentnosti: **njihovo znanje imalo je neposrednu vrijednost**, što je povećalo samopouzdanje i unutarnju motivaciju.

Izvor:

Nataša Muršec, **OŠ Trnovo**

Članci objavljeni na *SrednjeŠole.si* :

<https://srednjesole.aktualno.si/prispevek/z-qibanjem-do-znanja-1-del/>

<https://srednjesole.aktualno.si/prispevek/z-qibanjem-do-znanja-2-del/>

2. Izvanredna pitanja o znanju slovenskog jezika

Razred / Predmet:

Slovenski jezik

Opis (prošireni, detaljni, ponovljivi):

Ova vježba prilagođava popularnu košarkašku eliminacijsku igru "**nokaut**" za učenje slovenskog jezika.

1. Priprema

Učitelj priprema popis **pitanja iz slovenskog jezika**, kao što su:

- prepoznavanje vrsta rečenica
- imenovanje književnih razdoblja

- razlikovanje vrsta riječi
- određivanje poetskih sredstava

Učenici se postrojavaju u jedan red, svaki čeka svoj red.

2. Pravila igre

Prva dva učenika u redu dobivaju košarkašku loptu.

Prvi igrač puca; čim puca, drugi igrač smije pucati.

Ako drugi igrač postigne bod **prije** prvog igrača, prvi igrač bi obično bio eliminiran.

3. Integracija znanja

Umjesto trenutne eliminacije, "gubitnički" igrač dobiva **pitanje iz slovenskog jezika** .

Ako **točno odgovore** , ostaju u igri.

Ako odgovore netočno, napuštaju **igru** kao u tradicionalnoj verziji.

To pruža visoku motivaciju: učenici znaju da ih znanje može spasiti.

4. Uključivanje svih učenika

Učenici koji se ne mogu fizički igrati glume:

- suci
- čitatelji pitanja
- provjerivači ispravnosti

To osigurava sudjelovanje cijelog razreda.

5. Obrazovna vrijednost

Učenici su visoko motivirani zbog kombinacije natjecanja i znanja.

Oni ne razmišljaju samo dok pucaju, već i dok promatraju, jer žele znati odgovore.

Učitelj izvještava o snažnom angažmanu, poboljšanom pamćenju i povećanom timskom radu.

Aktivnost se može prilagoditi bilo kojem jezičnom sadržaju koji se trenutno predaje.

Izvor:

Nataša Muršec, **OŠ Trnovo**

Članci objavljeni na *SrednjeŠole.si* :

<https://srednesole.aktualno.si/prispevek/z-gibanjem-do-znanja-2-del/>

3. Pantomima za učenje slovenskog jezika

Razred / Predmet:

Slovenski jezik

Opis (prošireni, detaljni, ponovljivi):

Ova metoda koristi **pantomimu** (šarade) unutar učionice kada vanjski uvjeti ne dopuštaju aktivnosti kretanja.

1. Priprema

Učitelj/ica piše slovenske pojmove ili izraze na male papiriće:

Spomenuti ili predloženi primjeri:

- književni koncepti
- gramatički pojmovi
- stavke vokabulara
- Listići se stavljaju u posudu.

2. Kako aktivnost funkcionira

Jedan učenik izvlači papirić.

Moraju **odglumiti termin koristeći samo pokrete tijela, geste i izraze lica** (bez govora).

Kolege iz razreda pokušavaju pogoditi pojam.

3. Izmjena u redovima

Učenik koji točno pogodi postaje sljedeći izvođač, ili

Izvođač može odabrati tko će sljedeći nastupati.

4. Zašto je ova metoda učinkovita

Čak se i apstraktni lingvistički koncepti moraju raščlaniti na **vizualne i fizičke**

interpretacija, koja produbljuje razumijevanje.

Učionica postaje živahna i energična, no aktivnost zahtijeva koncentraciju i pažljivo promatranje.

Učenici surađuju, raspravljaju i uče iz međusobnih interpretacija.

Aktivnost potiče kreativnost i višestruke modalitete učenja (kinestetički, vizualni i socijalni).

5. Kada se koristi

Pogotovo kada vrijeme onemogućuje igre na otvorenom.

Pogodno za male unutarnje prostore jer zahtijeva **minimalno kretanje** , ali zadržava fizičku angažiranost.

Izvor:

Nataša Muršec, **OŠ Trnovo**

Članci objavljeni na *SrednjeŠole.si* :

<https://srednjesole.aktualno.si/prispevek/z-gibanjem-do-znanja-3-del/>

4. Igra dan-noć za vrste riječi („Dan-noć: Vrste riječi u pokretu“)

Razred / Predmet:

Slovenski jezik

Opis (prošireni, detaljni, ponovljivi):

Ova vježba prilagođava dječju igru "**Dan i noć**" kako bi pomogla učenicima da brzo prepoznaju jezične kategorije, uglavnom **vrste riječi** .

1. Priprema

Učitelj odabire kategorije koje razred trenutno proučava, npr.:

- imenice u odnosu na glagole
- veznici u odnosu na prijedloge
- sadržajne riječi u odnosu na funkcijske riječi

Učenici stoje u slobodnom prostoru (učionica, hodnik, teretana).

2. Pravila

Učitelj izgovara riječ.

Učenici moraju **stajati** ili **sjediti** , ovisno o tome kojoj kategoriji riječ pripada.

Primjeri pravila:

stajati = imenica

sjediti = glagol

3. Varijacija

Učitelj može također nabrojati **parove sličnih riječi**, kao što su:

za (prijedlog)

i (veznik)

Učenici odgovaraju na temelju dogovorenog pravila (npr. sjede na prijedlozima, stoje na veznicima).

4. Eliminacija

Učenik koji napravi grešku "ispada".

Po želji, baš kao i u drugim fizičkim igrama, učitelj može dopustiti **pitanje za ponovni ulazak**, iako članak uglavnom opisuje eliminaciju.

5. Uočeni učinci učenja

Vrlo brz tempo → prisiljava učenike da se brzo prisjete gramatike.

Idealno za pamćenje vrsta riječi i službenih riječi.

Potrebno je vrlo malo opreme ili prostora - može se izvesti u gotovo svakoj učionici.

Zabavno je i pomaže u održavanju budnosti, posebno kada su učenici umorni ili nekoncentrirani.

Izvor:

Nataša Muršec, **OŠ Trnovo**

Članci objavljeni na *SrednjeŠole.si* :

<https://srednesole.aktualno.si/profesori/z-gibanjem-do-znanja-4-del/>

OSNOVNA ŠKOLA KORENA

Engleski kroz pokret

Ciljevi – engleski

Učenici znaju brojati do deset i prepoznavati brojeve do deset u usmenom i pisanom obliku.

Učenici razumiju jednostavne engleske upute potkrijepljene gestama, vizualnim znakovima i demonstracijama.

Učenici postupno razvijaju pasivni i aktivni vokabular vezan uz kretanje, brojanje, dijelove tijela i osnovne upute u učionici.

Učenici povezuju engleske riječi sa značenjem kroz ponovljenu vježbu temeljenu na pokretima.

Učenici stječu samopouzdanje u slušanju i korištenju stranog jezika u razigranom okruženju bez stresa.

Za učenike s invaliditetom :

Prepoznavanje brojeva korištenjem multisenzornih materijala (kartice s velikim tiskom, teksturirani brojevi i brojevi u boji).

Slijedite pojednostavljene ili individualno prilagođene upute (npr. naredbe u jednom koraku).

Prenesite razumijevanje alternativnim metodama: pokazivanjem, odabirom, pogledom ili korištenjem AAC-a ako je potrebno.

Golovi – PE

Razvijte izdržljivost, koordinaciju, ravnotežu i brzinu kroz strukturiranu igru.

Izvodite prirodne oblike kretanja: trčanje, puzanje, skakanje, hodanje, kotrljanje i poskakivanje.

Ispravno izvoditi odabrane gimnastičke i vještine temeljene zadatke.

Jačati prostornu orijentaciju, ritam i svjesnost tijela.

Potaknite suradnju, naizmjeničnost i timski rad.

Naučite poštivati pravila i prihvaćati ishode igara.

Za učenike s invaliditetom :

Prilagodite fizičke zadatke individualnim motoričkim sposobnostima (npr. hodanje umjesto trčanja, potpomognuto kretanje, stabilizacijska pomagala).

Sudjelujte koristeći alternativne pokrete ako originalni nisu dostupni (npr. kotrljanje lopte umjesto nošenja).

Razvijajte finu i grubu motoriku kroz pojednostavljene ili sporije zadatke.

Doživite uspjeh kroz ostvarive ciljeve i podržavajuću suradnju s vršnjacima.

Svrhe učenja

Doživite učenje engleskog jezika kroz pokret, igru, ritam i ponavljanje.

Razvijte precizne vještine brojanja dok ste tjelesno aktivni.

Ojačati suradnju i grupno rješavanje problema u razigranom okruženju.

Doživite uživanje i motivaciju kroz interaktivno učenje jezika.

Potaknite intuitivno, prirodno slušanje stranog jezika.

Osigurati inkluzivne mogućnosti učenja u kojima svako dijete može smisleno sudjelovati, bez obzira na sposobnosti.

Kriteriji izvedbe - engleski

Učenik broji od jedan do deset pravilnim redoslijedom.

Učenik prepoznaje, imenuje ili na drugi način identificira zadani broj.

Učenik razumije i slijedi jednostavne upute na engleskom jeziku potkrijepljene gestama ili demonstracijama.

Prilagođeni kriteriji za učenike s invaliditetom :

Učenik gestikulira, pokazuje ili odabire karticu s ispravnim brojem.

Učenik pokušava verbalizirati, imitirati ili koristi AAK za izražavanje brojeva.

Učenik reagira na pojednostavljene upute u jednom koraku.

Kriteriji uspješnosti – PE

Učenik sudjeluje u igrama i pridržava se pravila.

Učenik surađuje unutar grupe.

Učenik izvršava odabrane zadatke kretanja s točnošću primjerenom dobi.

Prilagođeni kriteriji za učenike s invaliditetom :

Učenik sudjeluje koristeći prilagođene pokrete.

Učenik pokušava izvršavati zadatke uz pomoć (verbalnu, vizualnu, fizičku podršku).

Učenik se angažira sigurno i smisleno na svojoj razini sposobnosti.

Kriteriji zajedničke učinkovitosti

Učenik broji naglas na engleskom jeziku dok se kreće.

Učenik izvodi vježbu potreban broj puta.

Prilagođeni kriteriji za zglobove :

Učenik sudjeluje u brojanju ugodnim tempom (verbalno, gestualno, vizualno pokazivanje).

Učenik po potrebi izvršava smanjeni ili alternativni broj ponavljanja.

OPIS AKTIVNOSTI

1. Uvod (5 minuta)

Pozdravna pjesma

Učenici pozdravljaju jedni druge i učitelje jednostavnom, ponavljajućom engleskom pjesmom.
Svrha: zagrijavanje, emocionalna povezanost, prijelaz na engleski jezik.

Neobavezne prilagodbe:

Učenici s oštećenjem sluha: vizualne kartice s tekstovima pjesama ili gestama.

Učenici s oštećenjem pokretljivosti: pokreti rukama ili pljeskanje umjesto kretanja.

2. Glavni dio (30 minuta)

PRVA AKTIVNOST: Igra potjere (Zamrzni i odgovori)

Djeca slobodno trče. Kad je netko označen, zamrzne se. Mogu se osloboditi samo ako točno navedu broj prikazan na kartici.

Uloge učitelja:

kartice s brojevima koje predstavljaju,

dati ohrabrenje,

podržati djecu koja imaju poteškoća s imenovanjem brojeva.

Prilagodbe:

Za djecu koja ne mogu trčati: mogu hodati, kotrljati loptu prema drugom igraču ili se kretati uz pomoć vršnjaka.

Za djecu koja ne mogu govoriti : mogu pokazati točan broj, koristiti znakovni jezik ili koristiti uređaj za vokalizaciju.

Za djecu s kognitivnim teškoćama : koristite kartice s brojevima u boji ili s velikim ikonama i ostavite više vremena za odgovore.

DRUGA AKTIVNOST: Gimnastičke vježbe i brojanje

Svako dijete demonstrira jednu vježbu istezanja ili gimnastike i broji do 10 na engleskom.
Primjeri: dodir prstiju, istezanje iznad glave, bočni sagib, jednostavne poze za ravnotežu.

Pažnja učitelja/učiteljice:

ispravna izvedba,

sigurnost,

izgovor i brojanje.

Prilagodbe:

Djeca s ograničenom pokretljivošću mogu izvoditi vježbe sjedeći ili uz potporu.

Djeca s problemima ravnoteže mogu koristiti zid ili stolicu za stabilnost.

Djeca s govornim poteškoćama mogu brojati zajedno s učiteljem ili razredom.

TREĆA AKTIVNOST: Zaustavite se u krugu

Krugovi su postavljeni oko teretane. Svaki prsten sadrži:

skice pokreta (skok 5×, puzanje 3×, poskok 4× itd.),

broj.

Djeca se kreću po dvorani (trče, skaču, pužu) dok ne čuju zvižduk. Zatim pronađu prsten, promatraju zadatak i izvršavaju ga uz glasno brojanje.

Učitelj se usredotočuje na:

razumijevanje uputa,

pravilna tehnika pokreta,

točnost brojanja.

Prilagodbe:

Omogućite pojednostavljene opcije kretanja:

hodanje umjesto skakanja,

lagano istezanje umjesto puzanja,

kotrljanje lopte umjesto skakanja.

Pružite vizualne znakove jasnim slikama visokog kontrasta.

Dopustite vršnjaku pomagaču da demonstrira zadatak.

Dopustite manji broj ponavljanja ili sporiji tempo.

ČETVRTA AKTIVNOST: Štafetne igre

Djeca formiraju male grupe i izvode štafetni zadatak nošenja lopti do obruča. Svaki obruč ima broj; učenici moraju staviti toliko lopti unutra, brojeći naglas.

Fokus: timski rad, brojanje, točnost.

Prilagodbe:

Učenici s motoričkim teškoćama mogu:

kotrljaj loptu,

gurnite ga štapom ili rezancima,

nositi manje lopti,

raditi kao "brojač" umjesto trkača.

Učenici koji koriste invalidska kolica mogu nositi lopte na pladnju ili u krilu.

Učenici s kognitivnim ili pažljivim poteškoćama mogu raditi s partnerom.

PETA AKTIVNOST: Lopta u krugu – Opuštanje

Djeca sjede u krugu i dodaju loptu jedno drugome nogama dok broje naglas.

Svrha: koordinacija, opuštanje, timski rad.

Prilagodbe:

Učenici mogu dodavati loptu rukama umjesto nogama ako je potrebno.

Učenici sa slabom motoričkom kontrolom mogu lagano kuckati loptu ili je gurati.

Učenici u invalidskim kolicima mogu dodavati loptu iz kruga u krug.

3. Zaključak (10 minuta)

Aktivnost samoprocjene

Djeca stavljaju svoju identifikacijsku oznaku na tablicu za samoprocjenu, birajući tvrdnje o:

brojanje,

pokret,

suradnja,

slušanje.

Ukratko razmišljaju o tome što je bilo lako, a što teško.

Prilagodbe:

Učenci s poteškoćama u čitanju mogu koristiti ikone smajlića.

Učenci s komunikacijskim poteškoćama mogu pokazivati ili koristiti izbore označene bojama.

Učitelji mogu provoditi usmenu evaluaciju s pojedinačnim učenicima.

Primjeri samoevaluacije

1. Moje brojanje

Brojao sam naglas i ispravno.

Ponekad sam griješio/griješila.

Brojanje mi je bilo teško.

2. Moj pokret

Sve vježbe sam ispravno napravio/la.

Neke vježbe sam uspio/uspjela, ali druge su bile teže.

Imao sam problema s vježbama.

3. Moja suradnja

Uvijek sam sudjelovao i pomagao svojim kolegama iz razreda.

Sudjelovao/la sam, ali ne uvijek.

Nisam htio sudjelovati.

4. Moje slušanje

Razumio/la sam većinu onoga što je učitelj/ica rekao/la na engleskom i znao/la sam što moram učiniti.

Ponekad sam razumio, ponekad nisam. Ponekad sam morao pogledati druge da bih znao što učiniti.

Upute su mi bile teško razumljive. Više bih volio da učitelj govori samo na slovenskom.

Co-funded by
the European Union

SPORT VIV

Aktivnost: "Relej za čitanje i pokretanje"

Inspiracija i prilagodba u Hrvatskoj: Ovo integrira pismenost u učionici s tjelesnom aktivnošću i nadovezuje se na pristup **Univerzalne sportske škole** koji promovira Hrvatski školski sportski savez, a koji razvija temeljne motoričke vještine učenika od 1. do 4. razreda diljem Hrvatske.

<https://skolski-sport.hr/projekti/univerzalna-sportska-skola/>

To odražava naglasak Hrvatskog školskog sportskog saveza na osnovama više sportova i širokom sudjelovanju, prilagođavajući te principe unutar školskog dana kako bi se ojačali temeljni predmeti.

Ciljna skupina: Dob 6–10 godina (prilagodljivo za 11–13 godina); uključujući učenike s teškoćama u učenju.

Trajanje: 35–45 minuta.

Veličina grupe: Jedan razred (18–26 učenika) podijeljen u 4–6 timova.

Prostor: Školska dvorana ili igralište (minimalno 20×10 m).

Oprema:

- 24–40 laminiranih kartica s fonemima/riječima (npr. slova, slogovi, riječi koje se ne vide)
- 6 čunjeva, 6 obruča, traka
- Ploče za pisanje, olovke, veliki papir za plakate
- Opcionalno: slikovni nosači za ključne riječi; odbrojavanje vremena

Ciljevi učenja

Pismenost: dekodirati i sastavljati riječi/rečenice usklađene s fonikom/glasovnim skupom riječi za taj tjedan.

Tjelesni odgoj: agilnost, ubrzanje/usporavanje, prostorna svjesnost, fer-plej.

Socijalno-emocionalni: timski rad, naizmjeničnost, ohrabrenje.

Postavljanje (5–7 minuta)

Označite **početnu liniju** ; 10–15 m dalje postavite **stanicu s karticama** (obruč) za svaki tim. Postavite jednu **ploču s zadacima** na start za svaki tim (poster + podložak za pisanje). Stavite jedan set miješanih kartica (slova/slogovi/riječi/interpunkcija) u svaki обруč.

Kako funkcionira (štafetne runde, 20–25 min)

Runda A: **Sastavi riječ** – Prvi trkač trči do obruča, bira karticu sa slovom koja odgovara učiteljevom zadatku (npr. *sastavi „MAČKA“*), vraća se i označava sljedećeg trkača. Ponavljajte dok tim ne sastavi riječ na ploči sa zadacima.

Runda B: **Sastavljanje rečenica** – Nadogradnja na spajanje dvije imenice i glagola (sa slikovnim uputama).

Runda C (Matematički crossover za 9. – 13. razred): **Tekstualni zadaci u pokretu** – Timovi donose kartice s brojevima i operacijama kako bi dovršili ciljanu jednadžbu koju učitelj čita naglas.

Između rundi, timovi zajedno naglas čitaju svoju riječ/rečenicu.

Diferencijacija i LD podrška

- Vizualni raspored triju rundi; timovi i kartice označeni bojama.

- Ploča s izborom kod koša (tri mogućnosti slike po zadatku).
- Sustav prijatelja / vršnjački zapisivač za učenike s disleksijom ili disgrafijom.
- Sa smanjenom duljinom ili opcija hodanja; linija na gredi umjesto sprinta za izazove motoričkog planiranja.
- Prilagođeno AAC formatu : kartice za razmjenu slika za ključni vokabular (npr. *krenuti, završiti*).
- Skeleti izvršnih funkcija: jedna „kartica posla“ po učeniku (trkač, berač, plasirač, dama).

Procjena (5–8 min)

Brza rubrika: točnost riječi/rečenice (0–2), timski rad (0–2), sigurno trčanje (0–2).

Bilješke o dekodiranju i fonološkoj svjesnosti za povratne informacije razredniku/roditeljima.

Sigurnost i organizacija

Zagrijavanje (2 min): kružni pokreti zglobovima, pokretljivost gležnja/kuka.

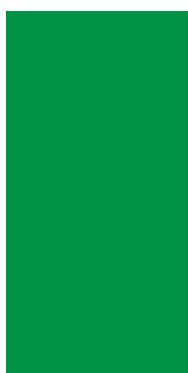
Čiste trake; čunjevi u zavojima; zabranjeno pretjecanje unutar obruča.

1 odrasla osoba na 10–12 učenika; pravilo zvižduka za zaustavljanje.

Mjesto za hidrataciju i odmor s umirujućom stolicom i slušalicama za smanjenje buke ako je potrebno.

Izvor: sportokracija.com - Univerzalna sportska škola NK Pomorac 1921 - Sportokracija

CUS PALERMO

Aktivnost: „Štafeta vještina“

Opis

Učenici, podijeljeni u timove, moraju završiti štafetnu utrku koja se sastoji od postaja koje kombiniraju fizičke i kognitivne aktivnosti.

Materijali

Čunjevi, svjetlosne kugle, kartice s pitanjima, štoperica.

Razvijene vještine

Motorna koordinacija

Rješavanje problema

Suradnja

Co-funded by
the European Union

Okoliš

Park, školski vrt, gradska šuma, školska teretana.

Detaljan opis aktivnosti

Postavite 4 stanice:

Stanica A – Ravnoteža i logika: hodajte ravnom linijom dok balansirate vrećicu graha na glavi ili nečem drugom; po dolasku riješite malu logičku zagonetku.

Stanica B – Koordinacija i engleski: odbijte loptu 10 puta i složite razbacane riječi kako biste formirali ispravnu rečenicu.

Stanica C – Brzina i znanost: mini-slalom između čunjeva, a zatim odgovor na pitanje o tjelesnim funkcijama tijekom fizičkog napora.

Stanica D – Streljaštvo i građanski odgoj: pogodite metu mekom loptom; odaberite karticu s temom vezanom uz suživot i predložite pravilo razreda.

Svaki tim završava krug u najkraćem mogućem vremenu, ali konačni rezultat više ovisi o točnim odgovorima nego o brzini.

METODOLOGIJE ZELENOG UČENJA

PRIMA TREND

1. ECOSCHOOL – Zeleni obrazovni sustav za cijelu školu

Ekošola je najistaknutiji i najšire prihvaćen program u Sloveniji za integraciju ekološke održivosti u školski život. Za razliku od izoliranih projekata, to je **sveobuhvatan sustav** koji transformira školsku kulturu, nastavu i svakodnevne rutine kroz **metodologiju od 7 koraka** koju podržava nacionalna knjižnica praktičnih resursa. Cilj mu je razviti ekološki osviještene učenike koji primjenjuju znanje u svim predmetima i odgovorno se ponašaju i unutar i izvan škole.

1. Eko tim i školska organizacija

Program započinje stvaranjem **Eko tima**, namjenske skupine učitelja, predstavnika učenika, školskog vodstva, tehničkog osoblja i roditelja. Ovaj tim je središnje koordinacijsko tijelo odgovorno za planiranje, provedbu i praćenje svih inicijativa održivosti. Sastanci se održavaju redovito, često

mjesečno, i dokumentiraju se radi odgovornosti. Učenici imaju aktivne uloge eko-monitora za gospodarenje energijom, vodom i otpadom, dok ih učitelji vode i integriraju rezultate u nastavu u učionici. Aktivnosti tima često su vidljive u školi putem "Eko ploče", gdje se prikazuju postignuća, grafikoni i ažuriranja kako bi se motivirala cijela školska zajednica.

2. Pregled utjecaja na okoliš (osnovna procjena)

Pregled okoliša pruža osnovu za aktivnosti tijekom godine utemeljenu na podacima. Učenici mjere otpad u cijeloj školi, prate potrošnju vode i energije, promatraju bioraznost na školskom terenu, procjenjuju obrasce prijevoza i procjenjuju otpad od hrane u kantini. Bilježe svoja zapažanja; važu smeće, prate očitavanja brojala te anketiraju razredne kolege i osoblje. Prikupljeni podaci analiziraju se kako bi se identificirala ključna područja za poboljšanje, poput prekomjerne plastike za jednokratnu upotrebu, visoke potrošnje energije ili niske bioraznost. Ekošola pruža strukturirane **predložke, radne listove i priručnike** za standardizaciju procjene i njezinu ponovljivost u bilo kojoj školi.

3. Godišnji ekološki akcijski plan

Sljedeći korak je izrada detaljnog **Eko akcijskog plana**. Na temelju ekološke analize, Eko tim postavlja konkretne ciljeve s mjerljivim pokazateljima, dodjeljuje odgovornosti, identificira potrebne materijale i povezuje svaku aktivnost sa specifičnim kurikularnim ciljevima. Plan obuhvaća i integraciju u učionici i školske inicijative. Na primjer, škola bi mogla imati za cilj smanjiti otpad od hrane za 30%, povećati sadnju drveća ili uvesti mjere za uštedu energije. Odgovornosti su raspoređene među učenicima i nastavnicima, osiguravajući vlasništvo i odgovornost. Akcijski plan također uključuje vremenske rokove i metode evaluacije, omogućujući kontinuirano praćenje tijekom cijele godine.

4. Integracija kurikuluma

Učenje o održivosti ugrađeno je u sve predmete. Na **slovenskom jeziku** učenici stvaraju eko-priče, sudjeluju u raspravama ili pišu članke o okolišu. Satovi **matematike** uključuju analizu podataka iz revizija otpada ili izračunavanje uštede energije i vode. Satovi **znanosti i biologije** istražuju kompostiranje, ispitivanje tla i studije bioraznost. Satovi **umjetnosti** usredotočeni su na recikliranje, izradu plakata i land art, dok satovi **tehnologije** mogu uključivati izgradnju kućica za ptice ili dizajniranje jednostavnih sustava za sortiranje otpada. Ovaj međupredmetni pristup osigurava da znanje o okolišu postane i praktično i teorijsko, jačajući koncepte u svim disciplinama.

5. Praktične školske aktivnosti

Škole provode razne praktične aktivnosti kako bi održivost učinile opipljivom. Primjeri uključuju uspostavljanje školskih vrtova, stanica za kompostiranje, zona bioraznost (npr. hotela za insekte, područja za oprašivanje) i sustava za praćenje energije. Učenici vode inicijative poput Dana ručka s nultom količinom otpada, Tjedna bez plastike i događaja razmjene odjeće. Aktivnim sudjelovanjem u

tim projektima učenici povezuju apstraktne koncepte sa stvarnim utjecajem na okoliš, potičući odgovornost, timski rad i vještine rješavanja problema.

6. Praćenje, dokumentiranje i evaluacija

Praćenje je kontinuirano i detaljno. Učenici vode zapisnike i vizualne grafikone potrošnje energije, potrošnje vode i stvaranja otpada. Nastava prati napredak iz mjeseca u mjesec, a rezultati se javno prikazuju kako bi se motivirali polaznici. Na kraju godine, Eko tim sastavlja izvješće o evaluaciji s mjerljivim ishodima, dokumentirajući poboljšanja poput smanjenja miješanog otpada, povećanog recikliranja, uštede energije ili proširenja zelenih površina. Ovaj proces osigurava da škola može mjeriti napredak i usavršavati strategije u sljedećim godinama.

7. Uključivanje zajednice i eko-kodeks

Uključenost zajednice sastavni je dio Eko škole. Škole surađuju s lokalnim službama za gospodarenje otpadom, ekološkim nevladinim organizacijama, općinskim vlastima i poljoprivrednicima. Učenici organiziraju eko-sajmove, izložbe, radionice i kampanje podizanja svijesti za roditelje i širu zajednicu. Program kulminira stvaranjem **Eko-kodeksa**, sažete izjave koju su napisali učenici, a koja odražava

vrijednosti i predanost škole održivosti. Ovaj kodeks izložen je u učionicama i hodnicima, jačajući kulturu ekološke odgovornosti koja se proteže i izvan škole.

Bilješke o replikaciji:

Zbog svoje strukturirane metodologije, lako dostupnih resursa i nacionalne mreže podrške, Ekošola se može primijeniti u bilo kojoj školi ili vrtiću. Njezin interdisciplinarni pristup omogućuje prilagodbu različitim razredima i veličinama škola, dok dokumentirane dobre prakse pružaju praktične smjernice učiteljima i administratorima.

Izvori:

<https://ekosola.si/predstavitev-ekosole/sedem-korakov/>

<https://arhiv.ekosola.si/>

2. INSTITUT ZA ŠUMSKU PEDAGOGIJU – Model učenja u šumi

Institut za šumsku pedagogiju promiče strukturirani, kurikulumom povezan model **iskustvenog učenja na otvorenom** u kojem šume i prirodni okoliši služe kao kontinuirani obrazovni prostori. Model, koji se široko koristi u slovenskim vrtićima i školama, razvija kognitivne, fizičke, socijalne i emocionalne vještine, a istovremeno potiče ekološku pismenost.

1. Organizacijska struktura i sigurnost

Škole osnivaju **tim za učenje o šumi** sastavljen od učitelja, školskog vodstva i predstavnika roditelja. Ovaj tim odabire sigurna šumska područja u blizini ili do kojih se može doći kratkim prijevozom, razvija tjedne ili dvotjedne rasporede šumskih dana i priprema jasne smjernice za ponašanje i sigurnost. Granice su označene, uspostavljeni su sustavi prijateljstva i postupci u hitnim slučajevima planirano. Materijali poput užadi, cerada i osnovnih potrepština za prvu pomoć pripremljeni su kako bi se osiguralo sigurno okruženje za učenje na otvorenom.

2. Obuka i podrška učiteljima

Stručno osposobljavanje je ključno. Odgajatelji uče kako upravljati grupama na otvorenom, provoditi procjene rizika, strukturirati istraživačke i tematske aktivnosti te integrirati učenje na otvorenom u ciljeve nacionalnog kurikuluma. Osposobljavanje naglašava korištenje prirodnih materijala, promatranje i promišljanje, istraživanje vođeno djetetom i pedagoške metode primjerene razvoju djeteta. Institut pruža vodiče, kartice s aktivnostima, dnevnike i kontrolne liste koje provedbu čine sustavnom i ponovljivom.

3. Struktura šumskih dana

Dani šume slijede predvidljivu strukturu kako bi se maksimiziralo učenje i angažman: **uvodni krug** predstavlja temu dana i provodi senzorne aktivnosti zagrijavanja; **vođena istraživačka šetnja** omogućuje učenicima promatranje flore, faune, staza i prirodnih pojava; **aktivnosti na stanicama** pružaju zadatke povezane s kurikulumom iz više predmeta; **slobodna igra** potiče kreativnost, rješavanje problema i timski rad; a **krug refleksije** potiče učenike da dokumentiraju otkrića i raspravljaju o iskustvima. Svaki segment osmišljen je kako bi poticao samostalnost, znatiželju i angažman s prirodom.

4. Integracija kurikuluma

Šumska pedagogija prirodno podržava integraciju među predmetima. Na **slovenskom jeziku** učenici stvaraju priče od prirodnih predmeta, pišu refleksije ili proširuju vokabular. **Matematičke** aktivnosti uključuju mjerenje sjena drveća, brojanje prirodnih elemenata i konstruiranje geometrijskih oblika od štapića. **Znanstveni** zadaci uključuju promatranje ekosustava, dokumentiranje sezonskih promjena, proučavanje slojeva tla i identificiranje vrsta. **Umjetnički** projekti koriste land art, teksture i skulpture od prirodnih materijala. **Tjelesni odgoj** naglašava ravnotežu, koordinaciju i suradničko kretanje na neravnom terenu.

5. Metodološki alati i materijali

Institut školama pruža sveobuhvatne resurse: plastificirane kartice s vrstama, kartice s aktivnostima za svako godišnje doba, setove s užadima, dnevnike, predloške za promatranje, obrasce za procjenu rizika i razvojne okvire. Ovi alati omogućuju učiteljima strukturiranje učenja, održavanje sigurnosti i prilagodbu aktivnosti različitim dobnim skupinama i sposobnostima.

6. Dokumentacija i komunikacija

Učenje učenika dokumentira se kroz šumske dnevnike, foto portfelje, sezonske grafikone promatranja i školske izložbe. Ova dokumentacija dijeli se s roditeljima i školskom upravom kako bi učenje bilo vidljivo i podržalo refleksiju. Učitelji mogu procijeniti napredak i prilagoditi aktivnosti na temelju odgovora i zapažanja učenika.

7. Mreža šumskih škola i vrtića

Sudjelovanje u nacionalnoj mreži omogućuje školama pristup zajedničkim aktivnostima, mentorstvu, radionicama, stručnim okupljanjima i suradnji s vršnjacima. Članstvo osigurava pridržavanje standarda kvalitete, olakšava razmjenu znanja i potiče održivo širenje praksi šumske pedagogije.

Bilješke o replikaciji:

Šumska pedagogija prilagodljiva je urbanim i ruralnim školama, zahtijeva minimalnu opremu i podržava učenje u različitim dobnim skupinama. Njena strukturirana metodologija, potkrijepljena materijalima za obuku i resurse, omogućuje školama da sustavno integriraju obrazovanje na otvorenom u nastavni plan i program.

Izvor:

<https://www.gozdna-pedagogika.si/>

OSNOVNA ŠKOLA KORENA

JESEN (Šetnja za promatranje)

Ciljevi učenja

Razumjeti sezonske promjene kroz promatranje i raspravu.

Naučite opisivati i uspoređivati staništa (polje, šuma, livada).

Povežite životinje i biljke s odgovarajućim okolišem.

Razvijanje senzorne svijesti (gledanje, slušanje, dodirivanje prirodnih predmeta).

Vježbajte pristojno ponašanje na otvorenom.

Za učenike s invaliditetom:

Sudjelujte u promatranju koristeći multisenzorne alate (dodir, miris, vizualna pomagala).

Doživite prirodu pristupačnim tempom i uz podršku u kretanju.

Metode poučavanja

Verbalno tekstualno – objašnjavanje, razgovor, pripovijedanje, slušanje, izvještavanje, grafički rad,

Čitanje, pisanje, promatranje

Demonstrativno i ilustrativno – prikaz ili demonstracija

Iskustveno učenje – igra, praktičan rad

OPIS AKTIVNOSTI

1. Motivacijske aktivnosti – Moja škrinja znanja

Učenici proučavaju fotografije s jesenskom tematikom (lišće, gljive, polja koja postaju smeđa, životinje koje se pripremaju za zimu).

Učenici biraju sliku koja predstavlja nešto što već znaju.

Svoj izbor označavaju bojanjem kruga na radnom listu.

Volonteri mogu podijeliti svoje znanje.

Prilagodbe:

Dostavite fotografije s velikim fontom ili fotografije visokog kontrasta.

Osigurajte taktilne predmete (pravo lišće, koru, sjemenke) učenicima s oštećenjem vida.

Dopustite učenicima koji ne govore da pokazuju ili koriste geste.

2. Promatračka šetnja

Posjetite obližnja prirodna okruženja (idealno više staništa).

Učenici promatraju boje, oblike, prirodne materijale i promjene godišnjih doba.

Slušaju prirodne zvukove (vjetar, lišće i ptice).

Učenici dobivaju radni list "potraga za blagom" sa slikama predmeta koje trebaju pronaći.

Označavaju nalaze kvačicom.

Skupljaju tri otpala lista koja smatraju najzanimljivijima.

Natrag u školskom dvorištu biraju drvo koje će promatrati tijekom cijele godine.

Učenici crtaju odabrano stablo u svoju radnu bilježnicu.

Prilagodbe:

Koristite pristupačne rute gdje god je to moguće.

Učenici s motoričkim oštećenjima mogu koristiti pomagala za kretanje ili biti u paru s vršnjakom pomagačem.

Ponudite senzorne alternative:

- prepoznati predmete dodirrom,
- mirisati određene biljke ili tlo,
- slušajte umjesto da hodate na veće udaljenosti.

Djeca koja ne mogu hodati na velike udaljenosti mogu dublje istraživati manje područje.

3. Nakon šetnje

Grupna rasprava: Što smo vidjeli? Koje je stanište bilo najzanimljivije?

Usporedite sakupljeno lišće, oblike i boje.

Listovi se prešaju između novinskih listova za buduće lekcije.

Prilagodbe:

Učenici s poteškoćama fine motorike mogu dobiti pomoć pri sređivanju lišća.

Učenici s komunikacijskim poteškoćama mogu koristiti vizualne kartice kako bi naznačili preferencije ili zapažanja.

Co-funded by
the European Union

SPORT VIV

Naziv aktivnosti: "Eko-orijentacija: Mini BioBlitz u školskom dvorištu / obližnjem parku"

Inspiracija i uklapanje u Hrvatsku: Nadograđuje se na dugogodišnji model „škole u prirodi“ za hrvatske osnovne škole i na programe iskustvenog rada na otvorenom koje koristi **Outward Bound Croatia** (navigacija, karta i kompas, refleksija) za poticanje ekološke svijesti i prenosivih životnih vještina. Šumska pedagogija sve je prisutnija u hrvatskoj praksi i partnerstvima <https://www.skolskiportal.hr/kolumne/skola-u-prirodi/>

Škola u prirodi prepoznata je kao višedimenzionalni program (obrazovni, sportsko-rekreacijski i kulturni) koji preporučuje Ministarstvo; programi OBC-a eksplicitno kombiniraju navigaciju, vještine kampiranja i ekološku osviještenost - prakse koje možete smanjiti za učenike osnovnih škola na lokalnim terenima.

Trajanje: 90 minuta (može se produžiti na pola dana).

Lokacija: Školsko dvorište + susjedni zeleni prostor (park/arboretum).

Oprema:

isprintana **karta lokacije** (ili ručno nacrtana) sa 6-8 kontrolnih točaka

6–8 plastificiranih **kartica s eko-zadacima** (slaganje lišća, „pronađi razlagač“, „izmjeri sjenu“, „slušaj i broji ptice“)

Ploče za pisanje, mekane olovke; povećala; mjerna traka; kompas (po želji)

Pomoćna sredstva za identifikaciju: **listovi/slikovni ključevi** s fotografijama; taktilne kartice

Velika cerada ili podloga kao **bazni kamp** ; pribor za prvu pomoć

Neobavezno: tableti za fotografije; uzorci posuda samo za nežive nalaze

Ciljevi učenja

Znanost: prepoznati 5 lokalnih vrsta/strukture (oblici listova, kora, beskraljčnjaci, tragovi gljiva).

Geografija/Matematika: orijentirati se na jednostavnoj karti; procijeniti udaljenosti; prebrojati bioraznolikost.

Tjelesni odgoj: kretanje u stabilnom stanju, ravnoteža na neravnom tlu, sigurno preuzimanje rizika.

Građanstvo: briga za lokalno stanište; rutine ne ostavljanja tragova.

Primjer prije nastave (20 min, prethodnog dana)

Pregledajte oblike lišća i uobičajene vrste koristeći **slikovni legendu** ; vježbajte simbole korištene na jednostavnoj karti.

Zajednički osmislite **pravila brige** (ostani na stazama, pažljivo gledaj očima/rukama, ne čupaj žive biljke, vrati sve trupce na mjesto).

Demonstrirajte **rutinu na kontrolnoj točki** (dolazak → čitanje kartice → promatranje/zapisivanje → brza refleksija).

Struktura terenske sesije (90 min)

Brifing za bazni kamp (10 min): uloge, sigurnost, vizualna ruta; dijeljenje karata i oznaka u boji.

Timski krug do 3-4 kontrolne točke (35 min): učenici se kreću tempom hodanja; na svakoj kontrolnoj točki **eko-zadatak** spaja promatranje s kretanjem (npr. „Rastezanje sjene: pronađite list veći od vaše ruke; ocrtajte njegovu sjenu; izmjerite duljinu sjene u koracima“).

Senzorna pauza (5 min): mapa zvukova sa zatvorenim očima (označite 3 zvuka na papiru).

Druga petlja do preostalih kontrolnih točaka (25 min).

Plenarni dio i refleksija (15 min): sjednite na ceradu, podijelite jedno „vau“, jedno „zašto“ i zabilježite broj vrsta u razredu na velikoj tablici.

eko-zadaci (primjeri)

Spajanje i pomicanje lišća: spojite sakupljeno otpalo lišće s ključem; do 5 "iskoraka lišća" po točnom podudaranju.

Pogled na mikrostanište: podignite mrtvu grančicu, prebrojite razlagače, skicirajte jednog; zamijenite grančicu.

Stanica za istrljavanje kore: napravite istrljavanje; usporedite uzorke (matematika: koji ima više "grebena po cm"?)

Šetnja kompasom: okrenuti prema sjeveroistoku/jugozapadu; takvih 10 koraka; obratite pozornost na razlike u svjetlu/tlu (potkrijepljeno strelicama za one koji ne znaju čitati).

Patrola oprašivača: pronađite cvijet; brojite posjete 60 sekundi.

Diferencijacija i LD podrška

Vizualna/taktilna karta s ikonama visokog kontrasta; brojevi kontrolnih točaka odgovaraju bojama vrpce za ključeve.

Izbor po stanici (jedan lagani, jedan rastezljivi zadatak).

Okviri rečenica („Primjećujem... Pitam se... Podsjeća me na...“) na karticama; verzije sa simbolima.

Planiranje motorike: uže za hodanje, štapovi za planinarenje; smanjiti broj kontrolnih točaka za neke timove.

Senzorna regulacija: štitnici za uši, kartica za prekid, sigurna odrasla osoba u baznom kampu.

Procjena

Tablice za prebrojavanje vrsta u timu ; brzo savjetovanje u baznom kampu.

Foto dokaz zadataka; opcionalni mini-poster natrag u razredu.

Izlazna karta: zalijepite naljepnicu ispod „Mogu koristiti kartu / identificirati 3 vrste / navesti pravilo staništa.“

Sigurnost i dopuštenja

Dobijte roditeljski pristanak; provjerite pravila parka.

Co-funded by
the European Union

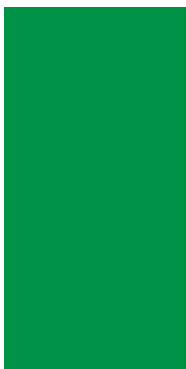

1 odrasla osoba na 8–10 učenika; ruta prije šetnje; dinamička procjena rizika (vrijeme, psi, voda).

Higijena ruku po povratku; podsjetnik za provjeru u roditeljskoj poruci.

Izvor: Outward Bound Croatia - Programi obrazovanja na otvorenom za škole - Outward Bound Croatia

CUS PALERMO

Aktivnost: „Učionica bez zidova – Istraživači ekosustava“

Obrazovni cilj

Primijeniti metodologiju ekološkog učenja, gdje učenici prenose koncepte stečene u učionici u stvarne situacije u vanjskom okruženju.

Preporučena dob

7–14 godina

Razvijene vještine

- Znanstveno promatranje
- Sustavno razmišljanje
- Povezivanje teorije i prakse
- Odgovornost za okoliš

Okoliš

Park, školski vrt, gradska šuma, plaža.

Materijali

- Bilježnice ili ispisani radni listovi
- Olovke, olovke u boji
- Povećala (po želji) i vreće za skupljanje otpada (za kratku ekološku akciju).

Detaljan opis aktivnosti

1. Priprema u učionici (15 min)

Učitelj uvodi koncepte ekosustava, hranidbenog lanca i okoliša pokazatelji.

Učenici dobivaju radni list s:

'Pronađi producenta, konzumenta i razlagača.'

'Prepoznajte znak ljudskog utjecaja.'

'Nacrtaj ekološki odnos.'

2. Faza 1: Vođeno istraživanje na otvorenom (20–25 min)

- Učenici tiho istražuju prirodno područje.
- Promatraju biljke, insekte, životinjske tragove i mikrostaništa.
- Moraju koristiti radni list kao vodič za promatranje.

3. Faza 2: Prikupljanje podataka i mapiranje (15 min)

U malim grupama crtaju kartu ekosustava: gdje se nalaze biljke, kukci, zasjenjena područja, voda, smeće itd.

Rasprava o tome kako elementi međusobno djeluju.

4. Faza 3: Mini ekološka akcija (5–10 min)

Co-funded by
the European Union

Sakupljanje sitnog otpada pronađenog uz rutu.

Kratka refleksija: "Kako možemo poboljšati ovaj ekosustav?"

5. Povratak u učionicu (10 min)

Usporedba između onoga što je proučavano i onoga što je stvarno opaženo.

Izrada plakata za razred.

